

Voorjaarsnota 2025

In deze voorjaarsnota vindt kaderstelling van de begroting 2026 en het meerjarenperspectief 2027-2029 plaats.

Inhoudsopgave

Inleiding: Halverwege	4
1. Midterm	5
2. Prioritaire dossiers: Natuurherstel, Zeeland 2050 en Organisatieontwikkeling	8
Inleiding	8
2.1. Prioritair dossier: Natuurherstel en stikstof	8
2.2. Prioritair dossier: Zeeland 2050	8
2.3. Prioritair dossier: Organisatieontwikkeling	9
3. Voorstellen voor uitvoeringsprogramma's en grote projecten	10
Inleiding	10
3.1. Uitvoeringsorganisaties	10
3.2. Domein Leefomgeving en bereikbaarheid	15
3.3. Domein Economie en Samenleving	18
3.4. Domein Duurzaamheid en landelijk gebied	22
3.5. Recapitulatie financiële voorstellen	24
4. Overige voorstellen en ontwikkelingen	25
4.1. Ontwikkelingen Provinciefonds	25
4.2. ZEH dividenden	26
4.3. 1e ronde budgetbewaking 2025	27
4.4. Voorstellen Basis op orde	27
5. Financieel perspectief	31
5.1. Voorstellen investeringsagenda	31
5.2. Financieel meerjarenperspectief	31
5.3. Ontwikkeling algemene reserve en weerstandsratio	32
6. Kaderstelling begroting 2026	33
Bijlagen	34
Bijlage 1: Verloop reserve instandhouding infrastructuur	34
Bijlage 2: Effecten 1 ^e ronde budgetbewaking 2025	35

Inleiding: Halverwege

We leven nu in het jaar 2025. Halverwege tussen 2000 en 2050. 2000 was het jaar waarin we opgelucht ademhaalden omdat de gevreesde problemen met de millenniumbug uitbleven. Tegelijkertijd werd Nederland opgeschrikt door de vuurwerkramp in Enschede. In datzelfde jaar werd Poetin voor het eerst president van Rusland, en in de Verenigde Staten werd de verkiezingsstrijd tussen Gore en Bush uiteindelijk door de rechter beslecht en geaccepteerd. Ook zagen we de eerste voorzichtige opkomst van smartphones.

In 2000 Zeeland had zo'n 380.000 inwoners. De Voorjaarsnota van dat jaar ging over herkenbare thema's - onderwerpen die toen en nu bepalend zijn voor de provincie. Denk aan de wens voor een Sluiskiltunnel, het beleidskader sociale infrastructuur, natuurcompensatie, het sociaal-economisch beleidsplan. Hoewel de thema's grotendeels hetzelfde zijn gebleven, is de wereld om ons heen in 25 jaar ingrijpend veranderd.

In de afgelopen maanden hebben we ons verdiept in de vraag hoe het beste Zeeland voor de Zeeuwen er over 25 jaar uitziet. Wat is het Zeeland dat we door willen geven aan de generaties na ons? En wat moeten we dan nu doen? We hebben gesprekken gevoerd en denksessies gehouden met medewerkers en bestuurders van gemeenten en waterschap, met uw Staten, met jongeren, bedrijven en instellingen. Met Zeeuwen van binnen en buiten Zeeland.

We werken via de samenwerkingsstructuur van het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO) aan een toekomstperspectief 2050, op basis van de startversie die we begin april met uw Staten en de partners hebben gedeeld, Enerzijds om binnen Zeeland een gezamenlijke koers te bepalen, anderzijds om als regio samen met het Rijk aan te bouwen aan een duurzame en welvarende Delta van de toekomst.

In 2025 staan we ook halverwege deze coalitieperiode. We maken in deze Voorjaarsnota de balans op. Welke acties liggen op schema? En welke acties vragen om extra inzet? Zoals de ondertitel van ons coalitieakkoord al zegt: 'Bouwen aan de toekomst van Zeeland', zijn we ook echt aan het bouwen. Op hoofdlijnen zien we dat de uitvoering ter hand genomen is en dat een ruime meerderheid van de acties zelfs al afgerond is. Maar we hebben ook een aantal dossiers waar we de komende periode nog voor keuzes komen te staan en waar nu al meer mensen en middelen voor nodig zijn. In het hoofdstuk Midterm gaan we hier nader op in.

De doelen voor 2050 en de inzichten uit onze midterm dienen als richtlijn en kompas voor onze inzet in het komende jaar. Met deze Voorjaarsnota presenteren we concrete voorstellen om een belangrijke stap richting de toekomst te zetten.

'Met Zeeland, voor Zeeland.'

1. Midterm

Halverwege: twee jaar na de ondertekening van het coalitieakkoord maken we de balans op, we kijken terug op wat we hebben bereikt en in gang gezet. Tevens blikken we vooruit op wat we nog te doen hebben om alle ambities te realiseren.

Investeren in leefbaarheid en zorg in Zeeland

De leefbaarheid in Zeeland blijft een belangrijke prioriteit. Daarom hebben we een speciaal fonds opgericht om initiatieven te ondersteunen die de leefomgeving versterken. Tegelijkertijd heeft de zorgsector een grote invloed op de leefbaarheid en we zien dat deze in Zeeland onder druk staat. Als Provincie geloven we dat we samen met onze partners meerwaarde kunnen bieden. Daarom maken we de komende twee jaar extra capaciteit vrij om – in afstemming met onze partners - te zorgen voor voldoende en toegankelijke zorg, zowel acuut als structureel. Dit is essentieel voor de leefbaarheid en het vestigingsklimaat van Zeeland. We intensiveren onze inspanningen om de zorgvoorzieningen in de provincie te versterken.

Van tol vrij reizen tot beter OV: we verbeteren de bereikbaarheid!

Een belangrijke mijlpaal is het beëindigen van de tolheffing voor auto's en motoren bij de Westerscheldetunnel. Daarmee is een langgekoesterde wens in vervulling gegaan, die bijdraagt aan een betere bereikbaarheid en leefbaarheid van Zeeuws-Vlaanderen. Daarnaast hebben we een nieuwe busconcessie verleend aan EBS en is de uitrol van Flex op Schouwen-Duiveland gestart. De komende periode werken we aan een soepele invoering en verdere verbeteringen voor reizigers. Voor het goederenvervoer bepleiten we goede internationale verbindingen. In 2023 hebben we het Zeeuws Toekomstbeeld Fiets vastgesteld. We voelen de noodzaak om dit te vertalen van mooie woorden naar concrete voorstellen voor de eerste stappen in de uitvoering hiervan.

Zeeuwse identiteit, cultuur en erfgoed

We blijven het Zeeuws imago versterken via 'Bouwen aan de Delta van de toekomst'. Hiervoor hebben we afgelopen periode verschillende acties ondernomen. De komende periode richten we een merkorganisatie op. Hiervoor werken we samen met 19 organisaties, waaronder gemeenten en onderwijsinstellingen.

In de afgelopen periode hebben wij veel resultaten geboekt op het dossier Cultuur en Erfgoed. We hebben een koersdocument en een uitvoeringsagenda cultuur en erfgoed opgesteld. Ook hebben de bijbehorende financieringsstromen hierop ingeregeld. Zo hebben we themamusea financieel ondersteund en zijn tal van initiatieven en pilots in het kader van de ontwikkelagenda in uitvoering.

Bouwen aan de toekomst van Zeeland

Door het uitvoeren van de woondeal maken we mogelijk dat er veel meer woningen gebouwd worden in Zeeland. We zien dat de inzet van de maatregelen op dit dossier positief doorwerkt. Wel blijft het een uitdaging om de betaalbaarheid als kwaliteitseis te waarborgen. Dat is belangrijk voor de (toekomstige) inwoners van Zeeland.

De ruimtelijke opgaven in Zeeland zijn groot, terwijl de ruimte schaars is. Naast woningbouw zijn er ook nog andere opgaven die een grote ruimtelijke impact hebben. We hebben samen met de Zeeuwse gemeenten en andere samenwerkingspartners het Ruimtelijk Voorstel aangeboden aan het Rijk. Het voorstel geeft inzicht in alle huidige opgaven die ruimtelijk invloed hebben op de woon- werk- en leefomgeving in Zeeland. Eén van de bouwstenen is het ontwikkelperspectief voor North Sea Port District. Met het ontwikkelperspectief bouwen we verder aan een klimaatneutraal en leefbaar District 2050. Komende periode werken we het Ruimtelijk Voorstel verder uit met afspraken in het eerste Ruimtelijke Arrangement.

Versneld natuurherstel: Zeeland in beweging houden

De inzet op natuurherstel en stikstof is cruciaal om te kunnen blijven bouwen aan de toekomst van Zeeland. We hebben een crisisteam ingesteld om versneld werk te maken van natuurherstel. Zo maken we het mogelijk om vergunningen te blijven verlenen voor o.a. woningbouw. Zeeland mag niet op slot komen te zitten. Het is een mooie mijlpaal dat er extra rijksgeld beschikbaar is gesteld voor de uitvoering van de maatregelen voor natuurherstel.

We zullen de komende tijd meer aandacht geven aan het terugbrengen van de faunastanden naar de vastgestelde doelpopulaties. Faunabeheer is een belangrijk instrument om de stijgende kosten van schade te beperken en schade aan de kwetsbare natuurtypen te voorkomen.

Vooruit naar de toekomst: van waterbeheer tot duurzame visserij

Een succes op het gebied van milieu en water zijn de afnemende concentraties van PFAS in de Westerschelde. De PFAS-aanpak is succesvol en daarom gaan we daarmee door.

Ook voor de andere milieuthema's blijven we ons inzetten. De omgevingsdiensten RUD en DCMR spelen bij de uitvoering daarvan een cruciale rol. We blijven werken aan een robuuste RUD Zeeland. Daar hebben we het Rijk wel bij nodig: er moet een financieringssysteem komen die past bij het risicoprofiel van onze Provincie. Daarnaast blijven wij bij het Rijk aandringen op goede maatwerkafspraken met de Zeeuwse industrie, zodat er een duurzame toekomst voor de industrie in Zeeland is.

Een belangrijk doel uit ons coalitieakkoord is om meer zoetwater voor de landbouw beschikbaar te krijgen. Met bijvoorbeeld de projecten in de gemeente Reimerswaal zetten we daar een belangrijke stap in. Om dit onderwerp een prominente plek op de bestuurlijke agenda te geven, hebben we een Bestuurlijk Platform Zoet Water ingesteld. We zien voor de toekomst wel een grote uitdaging om aan de regelgeving van de Kader Richtlijn Water (KRW) te voldoen.

Aan de uitvoering van de visserijagenda hebben we met succes gewerkt. Als college hebben we een trekkersrol vervuld bij de totstandkoming van de Intentieovereenkomst Oesterkweek, Duurzaamheid en Natuur. Aan de invulling van de hierin opgenomen actiepunten wordt door de ondertekenende partijen gezamenlijk gewerkt. Daarnaast werken we met netwerkorganisaties 'Zeker Zeeuws' en 'Food Delta Zeeland' nauw samen en ondersteunen we hen inhoudelijk en financieel bij de uitvoering van hun taken.

Samengevat kunnen we concluderen dat er veel werk is verzet. We zijn trots op wat we hebben bereikt en hebben duidelijk voor ogen wat er de komende periode moet gebeuren. In de volgende hoofdstukken gaan we dieper in op onze voorstellen en concrete acties.

2. Prioritaire dossiers: Natuurherstel, Zeeland 2050 en Organisatieontwikkeling

Inleiding

Onze provincie staat zoals gezegd voor grote uitdagingen en keuzes de komende jaren. Stikstof en natuurherstel, de energietransitie, zorg, werkgelegenheid en infrastructuur vragen bijvoorbeeld om gerichte actie. Tegelijkertijd verandert de wereld om ons heen in hoog tempo. We moeten niet alleen vanuit deze lange termijnvisie handelen, maar ook nu. Urgente dossiers, zoals stikstof en natuurherstel, vragen om directe actie. Dit betekent dat onze organisatie flexibel en slagvaardig moet zijn. De afgelopen jaren hebben we gewerkt in een dynamische arbeidsmarkt, met een sterke vernieuwing van het personeelsbestand. Waar financiële grenzen voorheen leidend waren, vormt de beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel nu minstens zo'n grote uitdaging. Daarom hebben we een balans gezocht tussen intensivering op prioritaire dossiers en vermindering van inzet elders. Deze lijn zetten we voort, al vraagt de toenemende complexiteit van onze opgaven op sommige thema's om extra capaciteit.

2.1. Prioritair dossier: Natuurherstel en stikstof

In december 2024 deed de Raad van State uitspraak over vergunningverlening stikstof, specifiek over intern salderen (Rendac). In januari 2025 deed de rechtbank uitspraak dat de Staat zich aan de eigen natuurwetgeving moet houden, in de zaak Greenpeace.

Door deze uitspraken staat (opnieuw) natuurherstel en stikstof centraal in het landelijk gebied. Veel initiatieven die stikstofruimte nodig hebben kunnen niet doorgaan, maar ook initiatieven die de afgelopen 5 jaar gebruik hebben gemaakt van intern salderen, moeten alsnog een vergunning aanvragen. Omdat dit in de buurt van overbelaste Natura2000-gebieden haast onmogelijk is, zijn natuurherstel en stikstofreductie van groot belang.

Daarom hebben wij Natuurherstel en stikstof als prioritair project aangemerkt. Dit met het doel om vergunningen te blijven verlenen voor o.a. woningbouw. Hiervoor is bestaande uitvoering van herstelmaatregelen en stikstofreductie van groot belang (zie programma Balans in Landelijk Gebied). Daarnaast wordt naar nieuwe maatregelen gezocht die eerder niet in beeld waren. Hierbij hoort tevens een goed monitoringsprogramma. Omdat de Zeeuwse problematiek anders is dan het landelijke beeld, moet het Zeeuwse stikstofplan goed voor het voetlicht gebracht worden bij het Rijk, om ervoor te zorgen dat ook in de Zeeuwse biodiversiteit en het landelijk gebied geïnvesteerd blijft worden. In eerste instantie pakken we dit dossier binnen de bestaande budgetten op. Mochten er aanvullende voorstellen nodig zijn, dan volgen die bij de najaarsnota.

2.2. Prioritair dossier: Zeeland 2050

Hoe gaan we ervoor zorgen dat Zeeland ook in de toekomst een plek is waar je goed kunt leven, wonen en werken? Dat is de centrale vraag van Zeeland 2050. Zeeland heeft meer inwoners nodig om de regio welvarend te houden. Den Haag kan ons helpen met de bouw van nieuwe woningen, het creëren van extra banen en het verbeteren van de bereikbaarheid. Dat maakt ons tot een aantrekkelijk vestigingsgebied. En Nederland heeft een welvarend Zeeland

nodig vanwege onze huidige én toekomstige betekenis voor de rest van het land, bijvoorbeeld op het gebied van energie, voedsel en industrie.

We hebben Zeeland 2050 aangewezen als één van de prioritaire projecten. Binnen onze organisatie zijn mensen vrijgemaakt om er – in samenwerking met gemeenten en waterschap – voor te zorgen dat er voor de zomer een Toekomstperspectief 2050 ligt. Daarin komt te staan welke kant we als gezamenlijke Zeeuwse partijen op willen in Zeeland. Op basis van de startversie, die in april is verschenen, gaan we samen met het Rijk werken aan een strategische agenda en een bijbehorende investeringsagenda.

We stellen voor om als werkbudget in 2025 hiervoor € 450.000 vrij te maken vanuit de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v
Zeeland 2050	-450				

2.3. Prioritair dossier: Organisatieontwikkeling

Om op de prioriteiten in te spelen, zijn we in 2024 een traject begonnen om onze organisatie wendbaarder en effectiever te maken. Activatiesessies hebben geleid tot een nieuwe missie, visie en drie cultuurwaarden: verbindend, vindingrijk en uitvoeringsgericht. In 2025 werken we met acht ontwikkelprojecten verder aan het versterken van onze uitvoeringskracht. Dit doen we door processen en systemen te verbeteren, maar ook door de samenwerking binnen de organisatie te stimuleren en te werken aan gedrag dat aansluit bij onze cultuurwaarden.

Om de urgente dossiers qua arbeidskracht adequaat te kunnen aanpakken, stellen we voor om voor de rest van deze collegeperiode tijdelijk extra middelen in te zetten. Dit doen we zorgvuldig, zonder grote gevolgen voor andere taken. Efficiëntie, schaalbaarheid en duurzame inzet van middelen blijven onze leidende principes. Zo bouwen we niet alleen aan een toekomstbestendig Zeeland, maar ook aan een sterke, flexibele organisatie om die toekomst te realiseren.

In het licht van bovenstaande vragen wij u de volgende uitbreiding van het salarisbudget, ten laste van de budgettaire ruimte. Deze uitbreiding wordt tijdelijk gevraagd. Dit geeft de ruimte om in een volgende bestuursperiode de keuze te maken om dit te verlengen óf keuzes in de ambities te maken. Verder stellen we voor om werkbudget beschikbaar te stellen vanuit de budgettaire ruimte voor de doorontwikkeling en het robuuster maken van de organisatie. We gaan daarmee aan de slag om onze wendbaarheid en uitvoeringskracht te versterken.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v
Salarisbudget	-750	-1.500	-2.000	-1.600	
Werkbudget organisatieontwikkeling	-400	-150	-150	-150	-150

3. Voorstellen voor uitvoeringsprogramma's en grote projecten

Inleiding

In de begroting beschrijven we integraal wat we in het betreffende jaar gaan doen. In voor- en najaarsnota's beschrijven we alleen de veranderingen in de begroting. Dus niet alles wat we doen komt in deze Voorjaarsnota aan de orde. We beschrijven hierin de kaders voor de komende begroting 2026 en de wijzigingen ten opzichte van de Begroting 2025 en de meerjarenbegroting. Vanwege het belang van de uitvoering beginnen we dit hoofdstuk met de twee uitvoeringsorganisaties. Daarna komen de voorstellen en ontwikkelingen binnen de programma's aan bod, waar in samenhang met de uitvoeringsorganisaties ook uitvoering plaatsvindt en wordt voorbereid.

We hebben twee belangrijke financiële instrumenten, namelijk de budgettaire ruimte en de investeringsagenda. De budgettaire ruimte is de ruimte die in de meerjarenbegroting nog niet is ingevuld. De investeringsagenda (en de bijbehorende reserve) heeft betrekking op investeringen die al wel zijn voorgenomen, maar waarvoor we pas vragen om de middelen ter beschikking te stellen op het moment dat daadwerkelijke besteding aan de orde is. Daarmee winnen we financiële flexibiliteit.

Bij de voorstellen wordt vermeld of die betrekking hebben op de budgettaire ruimte of op de investeringsagenda.

3.1. Uitvoeringsorganisaties

3.1.1. Programmabureau Uitvoering Landelijk gebied

Om de uitvoeringskracht in het landelijk gebied te versterken werken we met een uitvoeringsorganisatie. De uitvoering van onder meer het Gebiedsprogramma is inclusief vastgoed georganiseerd in het Programmabureau Uitvoering Landelijk gebied.

In de Najaarsnota 2023 is een bedrag van € 950.000 beschikbaar gesteld vanuit de provinciale investeringsagenda voor de opbouw van een uitvoeringsorganisatie, vooruitlopend op de ontvangst van rijksmiddelen. Dit heeft goed gewerkt, op die manier konden we voortvarend van start op een moment waarop er nog geen zekerheid was over deze rijksmiddelen. Inmiddels zijn er middelen van het Rijk ontvangen, zodat de eigen middelen niet nodig waren. We stellen voor om deze werkwijze te continueren. Indien nodig worden deze middelen benut om extra capaciteit bij te kunnen schakelen voor het uitvoeren van diverse integrale projecten in het landelijk gebied. Als dit het geval is, zullen we een verzoek tot een begrotingswijziging aan u voorleggen.

Gebiedsgerichte aanpak

Via de Zeeuwse integrale gebiedenaanpak werken we aan maatregelen voor een gezonde natuur, schoon en voldoende water en een beter klimaat. Die [gebiedenaanpak](#) beslaat vijf gebieden waar meerdere opgaven samenkomen en waar veel doelen gehaald moeten worden. Dit zijn Schouwen-West, Noordwest Walcheren, Veerse Meer, Grenspark Groot Saeftinge en North Sea Port District. We vragen u een budget ter beschikking te stellen vanuit de investeringsagenda dat we kunnen inzetten als procesgeld en waarmee gebiedsgerichte ideeën en initiatieven kunnen worden vertaald naar concrete uitvoeringsprojecten die bijdragen aan de diverse opgaven.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v
Budget gebiedsgerichte aanpak	-700	-1.500			

Katse Plaat broedeiland

De Katse Plaat, gelegen in de Zandkreek tussen Oosterschelde en Veerse Meer, herbergde enkele decennia geleden een permanent droogvallend schor. Op dit schor broedden duizenden kustbroedvogels. Na de bouw van de Deltawerken en het ontstaan van zandhonger in de Oosterschelde is het schor stukje bij beetje onder water verdwenen. Een veilige hoogwater vluchtplaats en broedlocatie is hierdoor verloren gegaan. De instandhouding van diverse aan de kust gebonden vogels is mede hierdoor ernstig onder druk komen te staan. Het voortbestaan van bepaalde soorten is onzeker. Het natuurherstelproject Katse Plaat broedeiland voorziet in herstel van het schor in de vorm van een eiland. Het is onderdeel van een 7-Eilandenplan: dit omvat het creëren en in stand houden van zeven eilanden in de drie getijde wateren van Zeeland, te weten: Oosterschelde, Westerschelde en Voordelta.

We stellen voor om hier het volgende voor vrij te maken vanuit de investeringsagenda:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v
Katse Plaat broedeiland	-750	-750			

Grondbank

In oktober 2022 hebben Provinciale Staten de nieuwe Nota Grondbeleid vastgesteld. Onder andere de aanvullingswet grondeigendom en de (toekomstige) thema's en uitdagingen van de Zeeuwse Omgevingsvisie zijn achtergrond voor die vernieuwing. Er komen verschillende ontwikkelingen en transitie op ons af die om ruimte vragen. Deze gaan over akkerbouw, veehouderij, water, natuur, recreatie, industrie en mobiliteit. De maatregelen staan in het Zeeuws gebiedsprogramma. Sommige maatregelen in dit programma hebben te maken met grondeigendom, vastgoed en het gebruik daarvan. Het Kavelruilbureau van de Provincie en de strategische grondbank zijn belangrijke instrumenten. Die helpen namelijk om de doelen op basis van vrijwilligheid te behalen.

In 2022 is de nieuwe omvang van het krediet voor Grondbank Zeeland vastgesteld op € 102 miljoen. Dit inclusief € 30 miljoen vanuit Natuurpakket Westerschelde. Inmiddels zijn de prijzen op de grondmarkt gestegen. Door voldoende krediet beschikbaar te hebben voor het vrijwillig aankopen van gronden kunnen we inspelen op kansen die de grondmarkt biedt. De ruimte is schaars en voor het realiseren van verschillende doelstellingen is steeds weer ruimte benodigd. Het in bezit hebben van de benodigde grond om te kunnen ruilen of deze ter beschikking te stellen voor specifieke doelstellingen levert een bijdrage aan de vrijwillige en daadwerkelijke realisatie van die doelstellingen. Voorgesteld wordt om het krediet voor de grondbank te verhogen met € 43 miljoen tot € 145 miljoen.

We vragen u hiervoor de volgende bedragen beschikbaar te stellen ten laste van de budgettaire ruimte (vanwege de impact op de rentebaten):

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v
Impact uitbreiding grondbank	-150	-300	-450	-600	-750

Voor het vrijwillig ruilen werken we met het Kavelruilbureau. Vanwege de hiervoor genoemde uitbreiding van werkzaamheden is er extra budget nodig van € 150.000 per jaar. We verwachten dat dit gedekt kan worden uit extra pachtinkomsten van onze vergrote grondbank.

Groot project Natuurpakket Westerschelde (NPW)

Het convenant voor de uitvoering van het **Natuurpakket Westerschelde** loopt tot en met 2025. Nu de werkzaamheden ten behoeve van het realiseren van de estuariene natuur vrijwel zijn afgerond en de opgave van minimaal 600 hectare is bereikt, verschuift onze aandacht in 2025 naar de uitvoering van de regionale ontwikkelingsplannen in het Grenspark Groot Saeftinghe en Landschapspark Zwinstreek, en de afronding van de impuls aan de landbouw via het landbouw-flankerend beleid. In 2026 zal de realisatie van de Panoramatoren naar verwachting worden afgerond.

3.1.2. Uitvoeringsorganisatie Infrastructuur

Actualisatie meerjarenperspectief

Voor het beheer en onderhoud van onze infrastructuur werken we met de principes van asset-management. Dat wil zeggen dat voor verschillende typen beheersobjecten een strategie vaststellen, die uitgaat van risicomanagement en een levensduurbenadering, en die 10 jaar vooruitkijkt. Groot onderhoud dat gebaseerd is op de uitvoeringsstrategieën wordt gedekt uit de onderhoudsreserve (zie bijlage 1 bij deze nota), het overige groot onderhoud wordt rechtstreeks uit de begroting gedekt.

We hebben de benodigde onderhoudsbudgetten geactualiseerd. Daaruit blijkt dat het wenselijk is om de reserve groot onderhoud in 2026 aan te vullen met € 3 miljoen, ten laste van de budgettaire ruimte. De impact is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v
Groot onderhoud (reserve)		-3.000			

Nieuw werkvaartuig Kanaal

Het vaartuig dat we gebruiken voor het beheer van het Kanaal door Walcheren is verouderd. Ter vervanging hiervan starten we een aanbestedingstraject, waarbij de insteek is dat het nieuwe vaartuig volledig elektrisch of hybride zal zijn. We vragen u om een investeringskrediet beschikbaar te stellen hiervoor van € 400.000, dat in 30 jaar afschreven wordt. Rekening houdend met de verwachte verkoopopbrengst van het huidige vaartuig is nog € 330.000 extra nodig. We stellen voor om deze afschrijvingslasten van € 11.000 per jaar vanaf 2027 te dekken vanuit de budgettaire ruimte.

Natzoutinstallatie

Om ervoor te zorgen dat weggebruikers bij gladheid in Zeeland veilig de weg op kunnen, werken we met diverse partijen samen. Dit zijn Rijkswaterstaat, het waterschap, gemeenten, North Sea Port en de N.V. Westerscheldetunnel. Er is hiervoor een nieuwe natzoutinstallatie nodig. De Provincie is eigenaar van de natzoutinstallaties en het beheer en gebruik worden uitgevoerd door Rijkswaterstaat. We vragen u om een investeringskrediet beschikbaar te stellen van € 400.000. We stellen voor om de afschrijvingslasten van € 40.000 per jaar de komende 10 jaar

vanaf 2027 te dekken vanuit de budgettaire ruimte. Genoemde bedragen betreffen het deel van de lasten dat voor onze rekening komt.

Gezamenlijke Zeeuwse verkeershinderaanpak (Regie op bereikbaarheid)

De komende jaren dient een groot deel van de Zeeuwse hoofdinfrastructuur vervangen of gerenoveerd te worden. Zoals recent het incident in de Vlaketunnel opnieuw heeft laten zien, vraagt het daarnaast een stevige aanpak bij afsluitingen van cruciale infrastructuur extra inzet. Wij willen samen met de andere (vaar/spoor) wegbeheerders uit de regio de verkeershinder door werkzaamheden en incidenten beperken, alternatieve reismogelijkheden aanbieden en daarvoor gezamenlijk vanuit één loket communiceren. Op deze manier geven we ook invulling aan de motie 53 “Regie op bereikbaarheid en mobiliteit in Zeeland” die in november 2024 door u is aangenomen.

Van de minister van Infrastructuur en Waterstaat is inmiddels een rijksbijdrage verkregen en van de regio wordt ook een bijdrage gevraagd. We stellen voor om hiervoor het volgende vrij te maken vanuit de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v
Verkeershinderaanpak		-133	-167	-183	-183

Ontheffingen Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW)

Wij hebben een verplichting richting het Rijk om voor burgers en bedrijven dienstverlening uit te voeren op het gebied van het verlenen van ontheffingen voor exceptioneel transport. Het gaat om vervoer over de Zeeuwse wegen waarvan de transporten hoger, breder, langer, zwaarder zijn dan standaard wettelijk is toegestaan. We beoordelen elke afzonderlijke aanvraag op veiligheid voor de weggebruiker en schade aan het te beheren areaal. Per jaar betreft dit 1.500-2.000 aanvragen. Het aantal aanvragen neemt toe en als gevolg hiervan vraagt de specialistische beoordeling van zwaarder transport meer inspanning. Om het uitvoeringsproces richting de RDW en daarmee de dienstverlening voor de (Zeeuwse) bedrijven te kunnen garanderen is extra budget nodig ten laste van de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v
Ontheffingen RDW	-125	-125	-125	-125	-125

Nationaal Dataportaal Wegverkeer (NDW)

Via het Nationaal Dataportaal Wegverkeer (NDW) werken we met de andere provincies en verschillende andere partijen samen aan inwinning, distributie en toepassing van data voor oplossingen in mobiliteit en openbare ruimte. Vanuit wet- en regelgeving hebben we een verplichting om deze data te verzamelen. We gebruiken de gegevens over verkeersintensiteiten op onze wegen voor doelmatig beheer en onderhoud. Ook gebruiken we deze gegevens om de geluidsproductie van onze wegen te bepalen en te monitoren. De kosten van de inwinning van de data zijn hoger dan op dit moment begroot. We stellen daarom voor hier extra middelen ter beschikking te stellen vanuit de budgettaire ruimte. De huidige contracten lopen tot en met 2028. We verwachten hogere kosten bij het verlengen van de contracten.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v
Nationaal Dataportaal Wegverkeer	-100	-100	-100	-100	-130

Per saldo vragen bovenstaande voorstellen het volgende ten laste van de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Groot onderhoud (reserve)		-3.000			
Nieuw werkvoertuig Kanaal			-11	-11	-11
Natzoutinstallatie			-40	-40	-40
Verkeershinderaanpak		-133	-167	-183	-183
Ontheffingen RDW	-125	-125	-125	-125	-125
Nationaal Dataportaal Wegverkeer	-100	-100	-100	-100	-130
Totaal	-225	-3.358	-443	-459	-489

Grote projecten infrastructuur

Voor de **N673 Zanddijk-Molendijk** wordt een nieuwe ruimtelijke procedure gestart die resulteert in een bestemmingswijziging en de benodigde vergunning voor de uitvoering. Voor deze nieuwe procedure worden de voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd en zijn de benodigde onderzoeken en rapporten geactualiseerd.

Daarnaast is het gewenst om vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid en noodzakelijk wegonderhoud waar mogelijk te starten met de uitvoering van onderdelen van het project. De Zanddijk B.V. heeft daarom op verzoek van de Provincie versnellingsopties inclusief verbeteringen in beeld gebracht met de bedoeling om delen van het project naar voren te halen.

In februari 2024 heeft PS ingestemd met de start van de realisatiefase van het project **N290 Traverse Kapellebrug**. Daarbij is ook het krediet van het project verhoogd met € 3 miljoen in verband met kostenstijgingen. De aanbesteding van de uitvoerende werkzaamheden is in het 4^e kwartaal van 2024 gestart en in februari 2025 definitief gegund aan de aannemer. De netbeheerders hebben de kabels en leidingen verlegd en vernieuwd, waarna vanaf maart 2025 de aannemer kan beginnen met de werkzaamheden.

In juni 2024 hebben Provinciale Staten ingestemd met de start van de definitie- en ontwerpfasen van het project **Deltaweg**. Voor beide fasen is € 2 miljoen beschikbaar gesteld. In afstemming met de betrokken gemeenten, de stakeholders en omwonenden wordt in een aantal stappen gewerkt aan het komen tot een voorlopig ontwerp. Dit voorlopig ontwerp leggen we in 2025 aan u voor. Conform het kader Grote Projecten wordt aan het einde van de ontwerpfasen het voorstel voor het uitvoeringskrediet aan Provinciale Staten voorgelegd.

In 2023 is vanuit het Rijk besloten om een aantal MIRT-projecten op 'pauze' te zetten. Dit komt onder andere door een verschuiving van financiële middelen van nieuwe projecten naar groot-schalige instandhoudingsopgave van wegen (bijvoorbeeld bruggen en tunnels) in heel Nederland en doordat landelijk een aantal projecten als gevolg van het stikstofvraagstuk in de komende jaren niet tot uitvoering kan worden gebracht. In 2024 is tijdens het BO MIRT besloten dat een deel van de financiële middelen van de inmiddels gepauzeerde MIRT-projecten

beschikbaar wordt gesteld voor (kleine) weginfraprojecten in heel het land. Wij dienen daarvoor het project Deltaweg in voor cofinanciering. Bij de najaarsnota zal bekend zijn of rijksmiddelen worden toegekend en dan zal de eigen cofinanciering vanuit de Provincie hiervoor dienen te worden vastgelegd, vooruitlopend op de definitieve besluitvorming over het totale benodigde krediet.

De startnotitie van het project **Vervanging schepen Westerschelde Ferry** is op 15 november 2024 goedgekeurd door Provinciale Staten, waarmee de definitiefase officieel is gestart. Het resultaat van de definitiefase is de oplevering van het projectplan, waarin het programma van eisen voor de duurzame veerverbinding is opgenomen. Begin juli 2025 leveren we deze aan Provinciale Staten op ter besluitvorming. Op basis van dit programma van eisen wordt in de ontwerpfase de samenstelling van de vloot en de aandrijfvorm verder uitgewerkt.

3.2. Domein Leefomgeving en bereikbaarheid

3.2.1. Fysieke leefomgeving

Zeeland is een unieke regio om te wonen, te werken en te recreëren. Goed wonen en een mooie leefomgeving zorgen voor welzijn en geluk. Daarom is het belangrijk Zeeland veilig, economisch aantrekkelijk en ecologisch gezond te houden. Dat is de focus van dit programma.

We werken onder andere aan afspraken met het Rijk over nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen die van nationaal belang zijn en in Zeeland een plek kunnen hebben. Uitgangspunt hierbij zijn onze eigen ambities die benoemd zijn in de Omgevingsvisie.

Voor het werken in Zeeland is het van belang dat er niet alleen voldoende bedrijventerreinen zijn maar ook dat die duurzaam zijn en aansluiten op de toekomstige vraag. We werken aan voldoende woningen en betaalbare woningen. Ook zijn we met gemeenten aan de slag om voldoende woningen voor bijzondere groepen te hebben, zoals ouderen met een zorgbehoefte, nieuwe Nederlanders en arbeidsmigranten.

Op 8 november 2024 heeft u de motie Opvolging Kustpact aangenomen. Daarin riep u ons op om in de Voorjaarsnota 2025 op te nemen of en hoe Provincie Zeeland zich voorbereidt op het opvolgen van het Kustpact na 31 december 2025.

Provincie Zeeland blijft – zoals voorheen - betrokken bij het Kustpact, dat op landelijk niveau een vervolg kent van 2026-2030. Op Zeeuws niveau geven we daar verder uitwerking aan middels de Zeeuwse kustvisie en de punten die uit de evaluatie ervan naar voren zijn gekomen.

Uitvoering wettelijke milieutaken

In de Omgevingswet is vastgelegd dat wij als Provincie milieuvergunningen verlenen en toezicht houden op de naleving van milieuwetten op het gebied van onder andere lucht, bodem, geluid en water. De daadwerkelijke uitvoering is – ook op grond van wettelijke voorschriften – belegd bij DCMR (milieudienst Rijnmond) voor de *majeure risicobedrijven* en de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland voor de andere bedrijven.

PIOFACH-taken RUD Zeeland

In de najaarsnota 2024 hebben wij u geïnformeerd over het verzoek van de RUD Zeeland of wij hen kunnen ondersteunen bij de PIOFACH-taken. Dat staat voor personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, automatisering, communicatie en huisvesting. Het huidige contract met gemeente Terneuzen loopt eind 2025 af en moet opnieuw aanbesteed worden. Wij hebben de RUD Zeeland een aanbieding gedaan. De kosten van deze taken zullen hoger liggen dan het huidige niveau. Dit betekent een hogere deelnemersbijdrage. Het gaat hierbij om incidentele implementatiekosten en om structureel hogere kosten. De impact op onze budgettaire ruimte is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
PIOFACH taken RUD	-100	-940	-805	-760	-710

3.2.2. Regionale Bereikbaarheid

Om mee te kunnen doen in de maatschappij moeten mensen zich veilig kunnen verplaatsen: naar werk of school, naar de winkel of de sport, naar familie of vrienden. Daar werken we aan via het programma regionale bereikbaarheid: aan openbaar en publiek vervoer, aan onze wegen en fietspaden, aan de verkeersveiligheid, aan goederenvervoer en logistiek en overkoepe-
lend aan het verkeer- en vervoerbeleid op nationaal niveau en op regionaal niveau.

Ontwikkelingen

In 2025 zetten we grote stappen om het fundament te leggen onder de uitvoering van de Regionale Mobiliteitsstrategie: de start van Flex op Schouwen-Duiveland, de gunning van de busconcessie 2027-2039 en stappen om de mobiliteitscentrale vorm te geven.

De tweede belangrijke ontwikkeling voor de toekomstige bereikbaarheid van Zeeland betreft de Midden-Zeelandroute. Na een scenariostudie over verschillende toekomstperspectieven komt nu het toekomstbeeld tot stand. In samenhang met dit toekomstbeeld hebben we met het Rijk afgesproken een gezamenlijke propositie op te stellen, die zullen worden aangeboden aan kabinet en Provinciale Staten.

In 2024 zijn er op basis van het actieprogramma voor de binnenvaart extra middelen toegekend voor uitvoering van verschillende acties. Dit jaar komen de verschillende acties tot uitvoering. Tegelijkertijd voeren we gesprekken met gemeenten over behoud en uitbreiding van de ligplaatsen. Deze gesprekken en de uitwerking zijn nog niet in de fase dat nu de stap kan worden gezet naar een gerichte impulsregeling voor ligplaatsen. De middelen die hiervoor zijn gereserveerd in de investeringsagenda blijven gereserveerd staan.

Aanbesteding busconcessie

Om de verbeterslag voor de reizigers in Zeeland te bereiken, via de uitvoering van de Regionale Mobiliteitsstrategie, is de succesvolle aanbesteding van de busconcessie een cruciaal onderdeel. In april 2024 is daarom aan Provinciale Staten voorgelegd € 2 miljoen per jaar extra beschikbaar te stellen, zodat het plafondbedrag (extra) kon worden opgehoogd. Inschrijvers zijn met de aanbesteding uitgedaagd om extra kwaliteit te leveren en een financieel scherpe inschrijving te doen. Met de gunning van EBS wordt extra kwaliteit aangeboden, ten opzichte van de al hoge kwaliteitseisen uit het Programma van Eisen. Er is ingeschreven voor een gunstige

prijs. Dit biedt, als ook Vlaanderen gunstig besluit, ruimte om de uitgevraagde optie buslijn Gent-Terneuzen in te vullen. Bovendien kunnen we in de implementatieperiode eventuele kleinere problemen die er nog zijn oplossen en met een nieuw tarievenkader de betaalbaarheid voor reizigers verbeteren. Daarbij stellen we aanvullend daarop voor € 1 miljoen per jaar terug te laten vloeien naar de budgettaire ruimte, gezien de positieve uitkomst uit de aanbesteding.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Busconcessie			1.000	1.000	1.000

Verkeersveiligheid provinciale wegen

Na een decennialange dalende trend van het aantal ongevallen en daarmee een stijging van de verkeersveiligheid, is de laatste jaren een stabilisatie in de cijfers te zien. In het rapport “De Zeeuwse Staat van de Verkeersveiligheid” waarschuwt het SWOV (het nationaal wetenschappelijk instituut voor verkeersveiligheidsonderzoek) dat de trend zonder aanvullende maatregelen kan omslaan in een stijging van het aantal verkeersongevallen. Op het gebied van educatie en campagnes spannen we ons maximaal in. De verkeerseducatie bereikt steeds meer leerlingen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs en er is extra aandacht voor beginnende bestuurders. Landelijk voeren we als provincies en gemeenten een actieve lobby voor meer verkeershandhaving. In Zeeland hebben we de contacten met Openbaar Ministerie en Politie verstevigd om de beschikbare capaciteit zo effectief mogelijk in te zetten.

In 2024 is daarnaast, in vervolg op Europese regelgeving ten aanzien van verkeersveiligheid (RISM), een rapport opgeleverd over de verkeersveiligheid op de wegen in beheer bij de Provincie Zeeland. Op basis van de ongevallen en de wegkenmerken is geanalyseerd waar de meeste verkeersveiligheidswinst behaald kan worden. Om onze capaciteit en middelen effectief in te zetten, hebben we op basis hiervan de prioritering uitgewerkt voor de aan te pakken wegen. Daarover sturen we een voorstel naar Provinciale Staten, waarin de uitwerking en keuze zijn opgenomen. Gekoppeld daaraan reserveren wij € 3 miljoen per jaar in de investeringsagenda voor deze projecten. Op basis van de uitwerking van de concrete projecten worden aan PS voorstellen gedaan om de middelen uit deze reservering te onttrekken.

Om de projecten voor te bereiden wordt in 2026 € 100.000 euro voor voorbereidingskosten gevraagd. Eén van de projecten die we voorbereiden, nadat we al enige tijd in overleg met omwonenden een eerste studie hebben gedaan, is de Traverse Schuddebeurs. De Traverse Schuddebeurs is een weg waarvan al langer bekend is dat er te hard gereden wordt. Er zijn diverse ongevallen gebeurd. Omwonenden hebben dit knelpunt aangekaart en het staat hoog in onze prioritering voor verkeersveilige infrastructuur.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Voorbereiding investeringsprojecten wegen		-100			

Aansluiting Zuidhoek Kapelle

Voor de woonwijk Zuidhoek 4 gaat de gemeente Kapelle een aansluiting op de provinciale weg N289 realiseren. Hiervoor zal een rotonde op de provinciale weg moeten worden gerealiseerd. Vanwege de verkeersveiligheidswinst die behaald kan worden, stellen we voor om hier € 200.000 aan bij te dragen vanuit de investeringsagenda. De overige kosten zijn voor de gemeente Kapelle.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Zuidhoek Kapelle		-200			

3.3. Domein Economie en Samenleving

3.3.1. Regionale Economie

Het bedrijfsleven in Zeeland kent een grote diversiteit: van ZZP-ers en midden- en kleinbedrijf (MKB) tot aan grote multinationals. Ons economisch beleid richt zich op een goed imago als vestigingsgebied waar talent zich kan ontwikkelen, op stimulering van innovatie en op de transitie naar een duurzame economie. Daarom doen we in deze Voorjaarsnota enkele voorstellen om gericht beleid te voeren en ondernemers te helpen.

Onze inzet op het vestigingsklimaat, via bouwen aan een beter imago en het aantrekken van talent, verdient een intensivering. Daarnaast verstevigen we onze aanpak op innovatie en MKB-ondersteuning via regiodeals en digitalisering, zie onderstaand voorstel.

Regiodeal North Sea Port District

In 2023 is de Regiodeal NSPD gesloten met het Rijk. De Regio Deal is volop in uitvoering en richt zich op een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving, het aantrekken van talent en de bereikbaarheid van voorzieningen. Tegenover de rijksbijdrage staat een regionale bijdrage. Deze is al eerder beschikbaar gesteld vanuit de investeringsagenda. Aanvullend vragen we nog middelen voor het project Innovatiecluster Techniek en Veiligheid. Het gaat om een innovatie hub in Terneuzen.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Regio Deal NSPD	-300				

Regio Deal 6^e tranche

In februari jl. is bekend geworden dat het Rijk met Zeeland opnieuw een Regio Deal wil sluiten. Vooruitlopend op het sluiten van deze overeenkomst is ambtelijke en financiële inzet benodigd. Deze wordt ingezet om de Regio Deal en de projecten in de Regio Deal verder vorm te geven en om hierover concrete afspraken te kunnen maken in de overeenkomst met het Rijk en de overige Regio Deal-partners. Daarna zal ook beter zicht zijn op de benodigde provinciale cofinanciering en eventueel aanvullend benodigde capaciteit. Hiervoor doen wij op een later

moment een voorstel. We stellen voor om het volgende ter beschikking te stellen vanuit de investeringsagenda:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Regio Deal 6 ^e tranche	-150				

Vroegefasefinanciering voor starters en MKB'ers

De landelijke subsidieregeling Vroegefasefinanciering (VFF) van het ministerie van Economische Zaken is bedoeld om innovatieve starters en mkb'ers via een lening in staat te stellen hun ideeën te toetsen op haalbaarheid en vervolgens van de planfase naar de startfase te brengen. De regeling wordt sinds 2022 uitgevoerd door regionale financiers, zoals Impuls Zeeland. Om het regionaal VFF-fonds te vervolgen is regionale cofinanciering benodigd. Wij stellen voor om voor 2025 € 1 miljoen cofinanciering beschikbaar te stellen vanuit de investeringsagenda, zodat een regionaal VFF-fonds van € 2 miljoen gevormd kan worden.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Vroegefasefinanciering	-1.000				

Oprichting merkorganisatie

Eerder hebben wij u geïnformeerd over de voortgang van de activiteiten om het imago van Zeeland te verbeteren. Dit is onder meer belangrijk vanwege de druk op de arbeidsmarkt en de noodzaak om jongeren blijvend aan ons te binden. Een belangrijke ontwikkeling hierin is de oprichting van een merkorganisatie. Deze zal in eerste instantie vormkrijgen vanuit Provincie Zeeland, met een grote rol voor het Zeeuwse netwerk. De merkorganisatie zal de rol van merkregisseur op zich nemen, door de sterke punten en energie van alle betrokkenen, zowel van binnen als buiten Zeeland, te bundelen en te benutten. Om de rol van merkregisseur invulling te kunnen geven, zijn aanvullende investeringen (onder andere capaciteit) nodig. We stellen voor om de volgende bedragen hiervoor vrij te maken ten laste van onze budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Oprichting merkorganisatie	-150	-150	-150	-150	-150

Digitale agenda

Het uitvoeringsprogramma van de Digitale Agenda Zeeland omvat verschillende bestuurlijke prioriteiten die extra middelen vragen. Dit betreft onder andere de versterking van ICT-talent via Hogeschool en Centrum voor Arbeidsmarkt ICT. Dit is een initiatief in Zeeland dat zich richt op op het bevorderen van de samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en overheid om de groeiende vraag naar ICT-professionals in de regio te beantwoorden. Het doel is om jong ICT-talent te ontwikkelen en op te leiden, zodat de regio op het gebied van ICT-werkgelegenheid beter voorbereid is op de toekomst.

Verder vragen we extra middelen voor de voortzetting van de Data Alliantie Zeeland en het organiseren van Datafest Zeeland. Ook willen we middelen voor procesbegeleiding van de

Digitale Agenda tot 2027 doortrekken. Tenslotte wordt er gewerkt aan het versterken van de samenwerking op het gebied van Artificial Intelligence (AI) en de oprichting van "AI Zeeland". Op deze manier geven we ook invulling aan motie 50 "Toevoegen AI in de Digitale Agenda" die in november 2024 door u is aangenomen.

Per saldo vraagt dit het volgende ten laste van de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Digitale Agenda	-110	-295	-175		

Vrijval cofinancieringsmiddelen Europese projecten

OPZuid is een programma van de provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland. Het is bedoeld om vernieuwende projecten op topniveau te ontwikkelen, die de overgang naar een duurzame economie (transitie) ondersteunen. Het geld voor dit programma komt uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), een rijksbijdrage van het Ministerie van Economische Zaken en van de Provincies. Om deze subsidies te verkrijgen, is cofinanciering nodig. In onze begroting zijn binnen de diverse programma's middelen geraamd voor de OP-Zuid periode 2021 t/m 2027.

Met de openstelling voor OPZuid zijn inmiddels verschillende projecten gesubsidieerd. Het gaat om projecten op gebied van transitie van energie, klimaat, landbouw & voeding en gezondheid. Wij hebben deze Europese middelen steeds voorzien van de benodigde cofinanciering vanuit onze provinciale begroting. Inmiddels is duidelijk geworden dat onze cofinancieringsinspanning in OP-Zuid 2021-2027 lager uit zal vallen dan aanvankelijk ingeschat. Om die reden kunnen middelen vrijvallen ten gunste van de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Cofinanciering in programma Fysieke leefomgeving		53	53		
Cofinanciering in programma Landelijk gebied		210	210		
Cofinanciering in programma Regionale economie		331	331		
Cofinanciering in programma Regionale mobiliteit		106	106		
Cofinanciering in programma Energie en Klimaat		265	265		
Totaal		966	966		

3.3.2. Cultuur, Erfgoed, Leefbaarheid en Sport

Veel van onze activiteiten richten zich op een goed, mooi en veilig Zeeland. Het cement van onze samenleving wordt echter gevormd door ontmoetingen van mensen: van sport tot culturele activiteiten, van kerk tot dorps huis. Om prettig in Zeeland te kunnen leven is nodig dat we ook aandacht hebben voor die sociale samenhang in gemeenschappen. Zodat iedereen kan meedoen. Daarom investeren we in behoud en benutten van erfgoed, een sterke culturele sector en inzet op positieve gezondheid. We zien hierbij dat de zorg in Zeeland steeds meer onder druk

komt te staan. We zetten daar de komende jaren extra capaciteit op in om de zorgpartijen extra te ondersteunen.

Uitvoeringsagenda cultuur en erfgoed 2025-2032

In november 2024 hebben wij de Uitvoeringsagenda cultuur en erfgoed 2025-2032 naar uw Staten verzonden. Hierbij is aangegeven dat voor verschillende onderwerpen incidentele middelen tot en met 2027 beschikbaar gesteld zijn in de provinciale begroting. Toegezegd is om bij Voorjaarsnota 2025 met een voorstel te komen om deze middelen structureel te maken. Wij stellen voor om deze middelen vanaf 2028 structureel te maken ten laste van de budgettaire ruimte.

Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Middelen voor de ondersteuning van Zeeuwse musea (€ 700.000 per jaar);
- Ophoging van het budget voor de subsidieregeling restauratie rijksmonumenten (erfgoed) en de kwaliteitsimpuls erfgoed (totaal € 2 miljoen per jaar);
- Overige onderwerpen: de doorontwikkeling van de nieuwe ondersteuningsorganisatie, de uitvoering van de cultuurmonitor en middelen ter stimulering van een professioneel kunstklimaat (totaal € 455.000 per jaar).

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Museumbeleid				-700	-700
Erfgoed				-2.000	-2.000
Overige onderwerpen uitvoeringsagenda				-455	-455

Zeeuws Archief

Met het Zeeuws Archief hebben wij een overeenkomst voor e-Depotdiensten. De vergoeding hiervoor aan het Zeeuws Archief voor deze dienstverlening is de afgelopen jaren niet evenredig meegestegen met de kosten. We stellen daarom voor om de bijdrage vanaf 2025 structureel te verhogen met € 25.000 ten laste van de budgettaire ruimte, en de vergoeding in het vervolg te laten mee te laten lopen met de reguliere indexering voor materiële budgetten in onze begroting (op dit moment 3% per jaar).

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Zeeuws Archief	-25	-25	-25	-25	-25

Zeeuws Museum

Het Zeeuws Museum is een basismuseum voor onze provincie. Het beheert naast de eigen collectie ook de Zeeuwse wandtapijten en de provinciale kunstcollectie. Daarnaast wordt het verhaal van Zeeland verteld vanuit verschillende invalshoeken. De afgelopen jaren zijn de kosten gestegen voor onder andere personeel, energie en bouwmaterialen voor tentoonstellingen. Deze kunnen niet meer gedekt worden vanuit de reguliere indexaties. We stellen daarom voor de Integrale Kostensubsidie structureel op te hogen met € 90.000 ten laste van de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Zeeuws Museum		-90	-90	-90	-90

3.4. Domein Duurzaamheid en landelijk gebied

3.4.1. Landelijk Gebied, Landbouw en Natuur

De focus in dit programma ligt op het verder uitwerken en uitvoeren van het Programma Natuur en maatregelenpakketten uit het gebiedsprogramma (voormalig NPLG). Beide rijksprogramma's zijn van grote betekenis voor de Zeeuwse opgaven in het landelijk gebied en de Zeeuwse N2000-gebieden. Samen zijn deze programma's goed voor zo'n € 70 miljoen ten behoeve van de ontwikkeling van het Zeeuwse platteland en de natuur. De uitvoering van de verschillende maatregelen gebeurt zowel door partners als door onszelf. Ook het doen van nader onderzoek behoort tot de werkzaamheden. En het verlenen van subsidies aan terreinbeherende organisaties (TBO's) voor het uitvoeren van maatregelen.

Naast deze twee grote programma's wordt in het landelijk gebied volop geïnvesteerd in een goed en efficiënt beheer. Zowel binnen Natura 2000 en Natuurnetwerk Zeeland, als in het particulier en agrarisch natuurbeheer. Met name voor het agrarisch natuurbeheer wordt 2025 een belangrijk jaar, met het oog op de door het rijk beschikbaar gestelde extra € 500 miljoen per jaar voor Agrarisch Natuurbeheer in Nederland. Dit jaar wordt daarvoor de voorbereiding getroffen. Soortenbeleid is een derde punt van aandacht in 2025. Via onder andere een interprovinciaal 'Faunabeheerplan gans' wordt gewerkt aan beheersing van ganzen en daarmee samengaan oplopende schade-uitkeringen. Het exotenbeleid, maar ook de beheersing van de wolf in Nederland, zijn in grote mate afhankelijk van de beschikbare middelen van het Rijk.

3.4.2. Energie en Klimaat

De energietransitie richt zich op het voorkomen van nog verdere klimaatverandering door het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen. Het doel is om in 2030 een reductie van zo mogelijk 60%, maar minimaal 55% minder CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990. Als Provincie pakken wij onze rol als middenbestuur in de Zeeuwse aanpak rond verduurzaming van de Zeeuwse samenleving en industrie. Dit jaar ligt focus op de versnelde aanleg van energie-infrastructuur en de aanpak rond netcongestie.

Door klimaatverandering krijgen wij te maken met meer en intensievere weersextremen, zoals hittestress, wateroverlast, droogte en de kans op een overstroming. Met de Zeeuwse aanpak voor Klimaatadaptatie en Water werken we aan maatregelen om deze gevolgen van klimaatverandering te beperken. We hebben focus op het ontwikkelen van instrumenten om klimaatadaptatie onderdeel te laten zijn van ons dagelijks werk en leven. We gaan aan de slag met concrete maatregelen en projecten om de zoetwatervoorziening in Zeeland te versterken.

Zandsuppletie Galgeplaat e.o.

In de Oosterschelde is sprake van zandhonger. Dit kan er op termijn toe leiden dat zandplaten verdwijnen. Zandsuppletie is een maatregel om deze zandhonger tegen te gaan. Het Rijk heeft uit de 2e tranche Programmatische aanpak grote wateren (PAGW) € 20 miljoen gereserveerd.

We stellen voor om als cofinanciering hiervoor de volgende middelen ter beschikking te stellen vanuit de investeringsagenda:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Zandsuppletie Galgeplaat e.o.		-500	-500		

3.5. Recapitulatie financiële voorstellen

Budgettaire ruimte

De hierboven genoemde voorstellen leiden in totaal tot het volgende beslag op de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Programmabureau Uitvoering Landelijk Gebied	-150	-300	-450	-600	-750
Uitvoeringsorganisatie infrastructuur	-225	-3.358	-443	-459	-489
Fysieke leefomgeving	-100	-940	-805	-760	-710
Regionale bereikbaarheid			1.000	1.000	1.000
Regionale economie	-260	-445	-325	-150	-150
Vrijval cofinanciering Europese projecten		966	966		
Cultuur, erfgoed, leefbaarheid en sport	-25	-115	-115	-3.270	-3.270
Totaal	-760	-4.192	-172	-4.239	-4.369

Investeringsagenda

Verder hebben we in het voorgaande ook voorstellen gedaan om projecten te dekken uit de investeringsagenda. Samengevat geeft dat het volgende beeld:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Landelijk gebied (koppeling met Programmabureau Uitvoering Landelijk Gebied)					
Budget gebiedsgerichte aanpak	-700	-1.500			
Katse Plaat broedeiland	-750	-750			
Innovatie (koppeling met programma Regionale Economie)					
Regiodeal NPSP	-300				
Regiodeal 6 ^e tranche	-150				
Vroegfasefinanciering	-1.000				
Mobiliteit (koppeling met programma Regionale Bereikbaarheid)					
Traverse Schuddebeurs		-100			
Zuidhoek Kapelle		-200			
Klimaatadaptatie (koppeling met programma Energie op Klimaat)					
Zandsuppletie Galgeplaat e.o.		-500	-500		
Totaal	-2.900	-3.050	-500		

In hoofdstuk 5 geven we aan welke gevolgen deze onttrekkingen hebben voor de verdere opbouw van de investeringsagenda.

4. Overige voorstellen en ontwikkelingen

4.1. Ontwikkelingen Provinciefonds

Herijking verdeelmodel Provinciefonds

In eerdere voor- en najaarsnota's hebben wij u geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom het verdeelmodel Provinciefonds. Voor de verdeling van de algemene uitkering in het Provinciefonds naar de individuele provincies wordt een verdeelsleutel gehanteerd. Die moet worden geactualiseerd; dat leidt tot herverdeel-effecten. Op dit moment is hierover landelijk nog geen knoop doorgehakt. Er is aangegeven dat bij de meicirculaire 2025 meer duidelijkheid komt. Uiteraard informeren wij u als er ontwikkelingen te melden zijn rondom het verdeelmodel.

Ontwikkelingen stelpost provinciefonds

Binnen onze begroting hanteren we een stelpost Provinciefonds. Die gebruiken we om fluctuaties in het accres op te vangen, maar daaruit dekken we ook de jaarlijkse indexering van de begroting en CAO-ontwikkelingen.

Indexering budgetten begroting 2026 en verder

De financiële verordening geeft aan hoe we omgaan met de jaarlijkse indexering. Voor de materiële budgetten in onze eigen begroting wordt eenmaal per vier jaar een index afgeleid van een CPB-index voor materiële uitgaven van overheden. Voor de begroting 2025 t/m 2028 betekent dit een indexpercentage van 3%. Als dit doorgevoerd wordt, heeft het forse impact op de budgettaire ruimte, terwijl we anderzijds per jaareinde overschotten zien op diverse budgetten. We stellen daarom voor om de indexatie van 3% alleen door te voeren op budgetten met onderliggende verplichtingen. Dit betreft de budgetten Milieu, Onderhoud infrastructuur, Openbaar vervoer en RMS, Huisvesting en facilitair, ICT, Overige personeelslasten en bestuur. De overige budgetten worden niet geïndexeerd in de begroting 2026 en verder.

Daarnaast houden we ons uiteraard aan aparte afspraken die gemaakt zijn voor bijvoorbeeld de busconcessie en de integrale kostensubsidies (IKS).

Voor integrale kostensubsidies wordt de index jaarlijks vastgesteld aan de hand van de septembercirculaire, in een mix van loonontwikkeling en materiële uitgaven. We hebben daar een inschatting voor gemaakt: de definitieve index voor 2026 zal bepaald worden na het verschijnen van de septembercirculaire 2025.

CAO

De huidige CAO loopt eind juni 2025 af. We houden rekening met een stijging van de kosten. We stellen voor om vervolgens de stelpost in 2026 t/m 2028 vanuit de budgettaire ruimte weer aan te vullen tot een bedrag van € 2 miljoen per jaar. De stelpost biedt dan ruimte voor een fluctuaties in indexeringen, het CAO-effect en schommelingen in het Provinciefonds. Aangezien de jaarschijf 2029 in deze voorjaarsnota ook wordt toegevoegd aan de meerjarenbegroting, stellen we voor vanaf dat jaar de stelpost op de maximale omvang aan te houden. Voor 2025 houden we een bedrag van € 1 miljoen beschikbaar voor schommelingen in het Provinciefonds. Na ontvangst van de meicirculaire geven wij een nieuwe doorkijk. Een en ander leidt tot het volgende totaalbeeld:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Saldo stelpost Provinciefonds	5.031	6.411	6.926	7.365	7.481
Aanvullende indexatie begroting 2025	-1.500				
Indexatie begroting 2026		-6.600	-6.600	-6.600	-6.600
Aanvullende indexatie IKS instellingen		-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Subtotaal saldo stelpost Provinciefonds	3.531	-1.189	-674	-235	-119
Dotatie tlv (onttrekking tgv) budgettaire ruimte	-2.531	3.189	2.674	2.235	3.119
Stelpost wordt	1.000	2.000	2.000	2.000	3.000

4.2. ZEH dividenden

In september 2024 heeft u via het Statenvoorstel inzet ZEH-dividenden een besluit genomen over de inzet van het dividend dat we in 2024 ontvingen vanuit de Zeeuwse Energiehoudstermaatschappij (ZEH) over boekjaar 2023. Dit besluit behelsde onder meer om de volgende zaken:

- 90% van het dividend in te zetten voor het generen van structureel rendement door het uit te zetten bij de schatkist of uit lenen aan openbare lichamen.
- Het rendement op het stamkapitaal vanaf 2025 toe te voegen aan de stelpost Provinciefonds.
- De overige 10% in te zetten om de weeffout correctie Provinciefonds vanuit andere provincies te corrigeren over 2025 (€ 6,7 miljoen) en voor zero-emissieschepen Westerschelde Ferry (€ 9,4 miljoen).

In de Najaarsnota 2025 zullen wij een voorstel doen voor de inzet van het ZEH-dividend dat we medio 2025 zullen ontvangen over boekjaar 2024. Afhankelijk van de ontwikkelingen rondom het verdeelmodel Provinciefonds zullen wij dan ook voorstellen om een deel hiervan in te zetten om het wegvallen van genoemde € 6,7 miljoen voor de weeffoutcorrectie Provinciefonds over 2026 op te vangen.

Verder werken wij momenteel aan voorstellen voor twee revolverende fondsen. Afhankelijk van de verdere uitwerking zullen we in de Najaarsnota een voorstel doen voor dekking vanuit de ZEH-dividenden over 2025.

Het eerste revolverende fonds is een transitiefonds dat leningen en andere vormen van financiering verstrekt aan het Zeeuwse MKB voor projecten m.b.t. energietransitie. Het andere fonds betreft het verstekken van leningen aan particulieren via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (Svn-fonds).

Verder onderzoeken we in het kader van Zeeland 2050 de mogelijkheden om een strategische investeringsagenda met het Rijk op te stellen. Indien dit inzet van ZEH-dividenden vraagt, dan is een aanpassing van het afwegingskader nodig. In de Najaarsnota komen we hier op terug.

4.3. 1e ronde budgetbewaking 2025

Om zicht te krijgen op de voortgang van de uitvoering en realisatie van de begroting is – als onderdeel van de reguliere planning & control cyclus – een eerste ronde budgetbewaking 2025 uitgevoerd.

De effecten, die uit deze ronde budgetbewaking komen, zijn onder te verdelen in:

- Budgettaire effecten: die hebben een netto effect op de financiële ruimte;
- Budgettair neutrale wijzigingen: die hebben netto (meerjarig) geen effect op de financiële ruimte. Dan gaat het bijvoorbeeld om verschuivingen tussen beleidsdoelstellingen, of toevoegingen/onttrekkingen aan reserves.

In totaal leidt dit tot de volgende budgettaire effecten:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Budgettaire effecten 1 ^e ronde budgetbewaking	-191	-153	-153	-153	-153

In bijlage 2 is een nadere uitsplitsing van de effecten uit de 1^e budgetronde opgenomen. We stellen voor om de effecten hieruit te verwerken in de meerjarenbegroting.

4.4. Voorstellen Basis op orde

Naast de voorstellen bij de beleidsdoelstellingen stellen wij een aantal investeringen voor gericht op de interne randvoorwaarden voor een goed en eigentijds functionerende organisatie. Het gaat om investeringen in systemen, digitale infrastructuur en personeel, zodat we toekomstige uitdagingen effectief kunnen aanpakken.

Nieuw financieel en inkoopstelsel

De contracten voor zowel het huidige financieel stelsel als het inkoopstelsel lopen binnenkort af en moeten opnieuw aanbesteed worden. In de najaarsnota 2024 is ruimte geboden om een proces van marktverkenning en marktconsultatie in te gaan. Dit proces bevindt zich momenteel in een afrondende fase. Gezien de verwevenheid tussen de inkoopprocessen en de financiële processen, willen we een aanbesteding starten waarbij een combinatie van beide systemen wordt uitgevraagd. De licentiekosten voor dergelijke systemen zijn de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. We stellen daarom voor om het budget op te hogen met € 200.000 (implementatie en overgang bestaande systemen) en vanaf 2029 € 100.000 structureel vanwege hogere verwachte licentiekosten, ten laste van de budgettaire ruimte. Na het doorlopen van de aanbestedingsprocedure zal bekend zijn hoeveel budget exact nodig is.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Nieuw financieel en inkoopstelsel	-200	-200	-200	-200	-100

Budget Interbestuurlijk Toezicht

In het kader van de versterking van het Interbestuurlijk Toezicht (IBT) vragen wij om uitbreiding van het jaarlijkse budget hiervoor. Dit geldt voor alle domeinen waar we actief toezicht op houden: archief- en informatiebeheer, omgeving, archeologie, gebouwd erfgoed en huisvesting van

statushouders. De bijstelling wordt onder meer gevraagd om onderzoeken uit te voeren en kennisessies te organiseren. Ook zullen we in 2025 de applicatie financieel toezicht moeten aanbesteden omdat we in buurt van de Europese aanbesteding grens komen. Per saldo vraagt dit het volgende ten laste van de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Budget Interbestuurlijk Toezicht	-35	-35	-35	-35	-35

ICT budgetten

De prijzen voor softwarelicenties en hardware zijn in de afgelopen periode opnieuw gestegen. Ook neemt de automatiseringsbehoefte toe en stijgt het aantal gebruikers en daarmee de behoefte aan werkplekapparatuur en licenties. Ten slotte stelt nieuwe wet- en regelgeving steeds hogere eisen aan digitale weerbaarheid en is een investering nodig in datavoorzieningen. Hoewel we kritische afwegingen op noodzaak en kostenefficiëntie maken, is een stijging van de ICT kosten voor de gehele organisatie onvermijdelijk.

Verder vraagt de eerder genoemde motie “Toevoegen AI in de Digitale Agenda” een impuls aan de ICT budgetten. In 2024 is de pilot “AI-assistent in het dagdagelijks werk (met ChatGPT)” uitgevoerd. De resultaten hieruit vragen stappen te zetten in de bestendinging van Generatieve AI-faciliteiten voor de organisatie. Ook gaan we verder om AI te benutten voor innovatie en proces-optimalisatie in de bedrijfsvoering. We hebben hierbij oog voor het voldoen aan bepalingen van de AI-verordening (EU AI-Act).

Per saldo stellen we voor om de volgende middelen ter beschikking te stellen ten laste van de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
ICT budgetten	-328	-413	-363	-363	-363

Huisvesting en facilitaire zaken

In de Najaarsnota 2024 hebben wij u geïnformeerd over de Kloostergangen. Toen is voorlopig een bedrag van € 125.000 toegekend voor restauratie van de gewelven en aangegeven dat we indien nodig terug zullen komen met aanvullende voorstellen. Inmiddels is duidelijk geworden dat aanvullend € 237.500 nodig is. We vragen u dit ter beschikking te stellen vanuit de budgettaire ruimte.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Herstel Kloostergangen	-238				

We vinden het van belang om inspanningen te verrichten om de CO₂-uitstoot te verminderen. Als overheid willen we niet achterblijven. Daarom nemen we het initiatief om onze eigen monumentale panden binnen het Abdijcomplex (gebouwen C en K) te verduurzamen. Daarbij doen we waardevolle ervaring op met de aanpak van monumenten, die we ook in andere projecten

kunnen inzetten. Met innovaties, zoals het gebruik van sensoren, verbeteren we bovendien het binnenklimaat dat zorgt voor een moderne, comfortabele werkomgeving. We vragen u hiervoor een **investeringskrediet** beschikbaar te stellen van € 1.080.000. We schrijven dit in 30 jaar af. De afschrijvingslasten hiervan verwachten wij budgettair neutraal te kunnen dekken vanuit een besparing op de energielasten.

Strategisch recruitment

De afgelopen jaren is de arbeidsmarkt sterk veranderd. De krapte op de arbeidsmarkt maakt het steeds moeilijker om de juiste professionals aan te trekken. Tegelijkertijd groeit onze organisatie door de toename van taken en verantwoordelijkheden. Om de huidige en toekomstige personeelsbehoefte op een effectieve manier te blijven vervullen is het nodig om onze recruitmentstrategie door te ontwikkelen. We stellen voor om als werkbudget hier de volgende middelen ter beschikking te stellen ten laste van de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Strategisch recruitment	-35	-20	-20	-20	-20

Rente

De prognose van de rentebaten en rentelasten is geactualiseerd. Per saldo heeft dit onderstaande positieve effect op de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Rentebaten en rentelasten	1.000	1.050	500	250	300

Motorrijtuigenbelasting (MRB)

De Belastingdienst verstrekt jaarlijks een overzicht met de te verwachten inkomsten uit opcenten op de Motorrijtuigenbelasting (MRB). Dat overzicht is gebaseerd op het werkelijk aantal belastbare voertuigen in de provincie per 1 januari van het huidige jaar. Op basis van die prognose liggen de verwachte inkomsten € 2 miljoen hoger dan de huidige raming van de provinciale opcenten. Daarom stellen we voor om voor de geraamde inkomsten vanaf 2025 met dit bedrag structureel op te hogen ten gunste van de budgettaire ruimte. We verhogen de tarieven van de Motorrijtuigenbelasting niet.

Recapitulatie financiële voorstellen

Per saldo vragen de voorstellen uit deze paragraaf de volgende onttrekkingen uit de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Dotatie / onttrekking stelpost	2.531	-3.189	-2.674	-2.235	-3.119
1 ^e ronde budgetbewaking	-191	-153	-153	-153	-153
Nieuw financieel en inkoopstelsel	-200	-200	-200	-200	-100
Budget Interbestuurlijk Toezicht	-35	-35	-35	-35	-35
ICT budgetten	-328	-413	-363	-363	-363

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029 e.v.
Herstel Kloostergangen	-238				
Strategisch recruitment	-35	-20	-20	-20	-20
Rentebaten en rentelasten	1.000	1.050	500	250	300
Motorrijtuigenbelasting	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal	4.504	-960	-945	-756	-1.490

5. Financieel perspectief

5.1. Voorstellen investeringsagenda

In hoofdstuk 3 zijn voorgestelde onttrekkingen aan de reserve investeringsagenda beschreven. Voor die uitgaven geldt dat de middelen nu benodigd zijn. Die zijn verwerkt in onderstaande tabel.

In de meerjarenbegroting wordt 2029 het nieuwe zichtjaar. In lijn met de gebruikelijke systematiek stellen we voor om in 2029 uit de budgettaire ruimte € 16 miljoen toe te voegen aan de reserve investeringsagenda.

Na verwerking van bovenstaande voorstellen ontstaat het volgende totaalbeeld:

(x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal
Huidige stand investeringsagenda						52.267
Bestedingsgereed Voorjaarsnota 2025	-2.900	-3.050	-500			-6.450
Dotatie					16.000	16.000
Resteert na keuzes voorjaarsnota						61.817
Verdere investeringsbehoefte	-8.930	-19.244	-20.392	-17.966	-6.490	-73.022
Overprogrammering						-11.205

Dat betekent dat er nu afgerond € 62 miljoen beschikbaar is in de reserve, terwijl er voor € 73 miljoen aan projecten wordt voorbereid. Die mate van overprogrammering is met factor 1,2 acceptabel en geeft ruimte voor toekomstige investeringen.

5.2. Financieel meerjarenperspectief

Het vertrekpunt van het financieel perspectief (de “beginstand” van de budgettaire ruimte in onderstaande tabel) is de situatie na de 5^e begrotingswijziging 2025. Er resteert dan nog een financiële opgave.

(x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Beginstand	1.443	2.564	2.685	1.898	26.818
Zeeland 2050	-450				
Salarisbudget	-750	-1.500	-2.000	-1.600	
Werkbudget organisatieontwikkeling	-400	-150	-150	-150	-150
Uitvoeringsprogramma's	-760	-4.192	-172	-4.239	-4.369
Dotatie investeringsagenda					-16.000
Overige voorstellen	4.504	-960	-945	-756	-1.490
Subtotaal na inrekenen voorstellen	3.587	-4.238	-582	-4.847	4.809

In het coalitieakkoord is opgenomen dat er ruimte bestaat voor een onttrekking aan de Algemene Reserve. Wel dient die minimaal een omvang van € 20 miljoen te hebben en te voldoen aan de ratio's uit het Risicomanagementbeleid. Om tot een sluitend meerjarenperspectief te

komen waarin ook ruimte is om toekomstige structurele knelpunten en ambities te kunnen dekken, stellen we voor een onttrekking te doen aan de algemene reserve:

(x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Subtotaal na inrekenen voorstellen	3.587	-4.238	-582	-4.847	4.809
Dotatie naar algemene reserve	-3.587				
Toevoeging vanuit de algemene reserve		4.238	582	5.347	
Budgettaire ruimte wordt	0	0	0	500	4.809

Doorkijk

Hoe de structurele ruimte zich vanaf begrotingsjaar 2029 zal ontwikkelen, is nog onduidelijk. Dat hangt van verschillende factoren af, zoals de ontwikkelingen rondom het Provinciefonds en kostenstijgingen.

5.3. Ontwikkeling algemene reserve en weerstandsratio

De voorgestelde toevoegingen aan de algemene reserve leiden tot het volgende totaalbeeld:

(x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Beginstand	53.258	47.894	30.736	26.623	21.276
Eerder besloten mutaties	-11.525	-12.919	-3.530		
Bestemming jaarrekeningsaldo 2024	2.574				
Dotatie vanuit budgettaire ruimte	3.587				
Onttrekking naar budgettaire ruimte		-4.238	-582	-5.347	
Eindstand	47.894	30.736	26.623	21.276	21.276

In de jaarrekening 2024 is in de paragraaf 'weerstandsvermogen en risicobeheersing' ingegaan op het benodigd weerstandsvermogen. In die paragraaf worden de begrippen en systematiek van risicobeheersing toegelicht.

Afgezet tegen de stand van de algemene reserve voldoet de ratio 'algemene reserve' ruimschoots aan het minimale niveau van 1,0. Daarmee biedt de algemene reserve voldoende ruimte om eventuele toekomstige incidentele knelpunten te kunnen opvangen.

Al met al is sprake van een gezonde financiële situatie. Anderzijds is de ruimte voor nieuwe ambities en vraagstukken beperkt en hebben we te maken met onzekerheden rondom het Provinciefonds. Wel kan het verwachte superdividend van ZEH mogelijkheden geven voor incidentele investeringen, binnen het afwegingskader dat u hiervoor hebt vastgesteld.

6. Kaderstelling begroting 2026

De Voorjaarsnota schetst het meerjarenperspectief 2026-2029 en de kaders voor de nieuwe begroting 2026, die wij in het najaar aan u voorleggen.

De hoofdindeling van de Begroting 2026 met de huidige programma's zal in lijn zijn met de Begroting 2025. De doelstellingen en activiteiten zullen wij herijken op basis van actuele ontwikkelingen. Daarnaast spannen we ons in om de doelstellingen en activiteiten verder te concretiseren en de indicatoren aan te scherpen.

In de Begroting 2026 wordt de jaarschijf 2029 toegevoegd. Wij stellen u voor om deze jaarschijf op dezelfde wijze in te vullen als de jaarschijf 2028, rekening houdend met de voorstellen in deze Voorjaarsnota en eerdere besluiten.

Om prijsstijgingen op te vangen is het noodzakelijk om de budgetten in de begroting jaarlijks te indexeren. Wij stellen voor om hiervoor de systematiek te volgen zoals beschreven in paragraaf 4.1.

Bijlagen

Bijlage 1: Verloop reserve instandhouding infrastructuur

(x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Beginstand	3.328	3.335	5.265	4.309	3.622	3.612	5.686	6.549	6.537	5.010
Reeds geraamde toevoeging	9.840	15.329	8.011	7.802	6.790	7.997	7.149	7.161	10.261	7.161
Benodigde onttrekkingen op basis van bestaande uitvoeringsstrategieën	-9.833	-16.399	-8.967	-8.489	-6.800	-5.923	-6.286	-7.173	-11.788	-7.223
Aanvullend benodigde toevoeging (+) of vrijval (-)		3.000	0	0	0	0	0	0	0	0
Eindstand	3.335	5.265	4.309	3.622	3.612	5.686	6.549	6.537	5.010	4.948

Bijlage 2: Effecten 1^e ronde budgetbewaking 2025

Budgettaire effecten 1^e ronde budgetbewaking 2025

X € 1.000	2025		2026		2027		2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
050113 Uitvoering regionale mobiliteitsstrategie								
De definitieve LBI over 2024 van de busconcessie is bepaald waardoor extra budget nodig is.	104		104		104		104	
070102 Samenwerkend bestuur								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	20							
070104 Signalerend bestuur								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	10		10		10		10	
960102 Huisvesting en facilitaire zaken								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	10		10		10		10	
960103 ICT								
Vanwege de indexatie van de kosten van enkele applicaties en de kosten van Zeeland.nl is extra budget nodig.	47		29		29		29	
Totaal budgettair effect	-191		-153		-153		-153	

Budgettaire neutrale effecten 1^e ronde budgetbewaking 2025

X € 1.000	2025		2026		2027		2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
010102 NPW								
Naar aanleiding van de geactualiseerde meerjarenkostenraming van het Natuurpakket Westerschelde (NPW), vindt er een budgettaire neutrale herschikking plaats over de resterende meerjarige uitvoerings- en monitoringsperiode.	-694	-694	-738	-738	1.122	1.122	719	719
020106 Milieu: Woon- en werkklimaat zijn versterkt								
Betreft het ramen van de bestedingen van de resterende SPUK middelen per 31-12-2024 in 2025 voor het Schone Lucht Akkoord en diverse bodemopgaven.	319	319						
020107 Ruimtelijke Kwaliteit: toekomstbestendig wonen in Zeeland								
Dit betreft de cofinanciering voor de rijksregeling flexpool woningbouw. We hebben een afspraak met het Rijk dat we de regeling voorzetten na afloop. De regeling bestaat uit meerdere tranches. De regeling is verlengd tot en met 31 december 2026. Het verzoek is daarom om de middelen over te hevelen naar 2027.	-215				215			
Naar aanleiding van de realisatie 2024 zijn de bestedingsplannen vanaf 2025 met dekking uit de SPUK Woondeals geactualiseerd	42	42	35	35	542	542		
Naar aanleiding van de realisatie 2024 zijn de bestedingsplannen vanaf 2025 met dekking uit de SPUK Flexpool geactualiseerd.	513	513	430	430				
020108 Toerisme en recreatie: bestemming in balans								
Op grond van financiële regelgeving dienen de lasten van de subsidieverlening aan Impuls (< € 500.000) volledig verantwoord te worden in 2025 (boekjaar waarin de startdatum ligt). Op deze manier worden de benodigde bedragen overgeheveld naar 2025. In de meerjarenbegroting zijn jaarlijks middelen geraamd ter dekking van de subsidieverlening voor TUA. Om in 2025 in één keer subsidie te kunnen verlenen voor de jaren 2025 t/m 2027, dient een deel van de geraamde middelen uit 2026 en 2027 overgeheveld te worden naar 2025.	285		-135		-150			
Provinciale Staten hebben eerder middelen beschikbaar gesteld voor recreatieve hotspot Breskens (Visserijmuseum). Met deze budgettaire neutrale begrotingswijziging kennen we deze middelen toe in de juiste jaren, zodat ze corresponderen met de lastenneming van de verleende subsidie.	37		-37					

X € 1.000	2025		2026		2027		2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
020109 Ruimtelijke kwaliteit: omgevingsvisie en verordening, advies								
Naar aanleiding van de realisatie 2024 zijn de bestedingsplannen vanaf 2025 met dekking uit de SPUK NOVI-gebied geactualiseerd.	68	68						
De voorbereidingen voor de realisatie van het JCV verlopen volgens planning. Onderdeel van de planvorming is het combineren van een dijkverzwaring en de aanleg verbrede ontsluitingsweg. Hier komt het komende jaar meer duidelijkheid over. De komende periode worden de voorgenomen sloopwerken nog niet uitgevoerd en de daarvoor bestemde provinciale bijdrage nog niet benut en dus doorgeschoven.	-2.023				2.023			
Vanwege inspanningen op het gebied van Kaderrichtlijn Water stellen we een budgettair neutrale wijziging voor. Zie ook doelstelling 080101.	300		200					
Actualisatie salarisbudgetten en ambtelijke ondersteuning	-59							
020110 Ruimtelijke kwaliteit: toekomstbestendige bedrijventerreinen								
Naar aanleiding van de realisatie 2024 zijn de bestedingsplannen vanaf 2025 met dekking uit de SPUK Bedrijventerreinen geactualiseerd.					103	103		
030103 Natuurherstel								
Dit betreft het budgettair neutraal ramen van de SPUK Programma Natuur 2e fase.	2.105	2.105	7.570	7.570	7.170	7.170	6.270	6.270
Het ministerie van LNVN heeft via het Provinciefonds extra middelen beschikbaar gesteld voor aanvullende monitoring in en rond de Natura 2000 gebieden.	111							
Voor Gebiedsinvesteringen Netten op Zee heeft de Provincie Zeeland in december 2024 een SPUK ontvangen. De ontvangen middelen voor de gemeenten zijn eerder al via een overeenkomst beschikbaar gesteld. Middels deze begrotingswijziging kunnen de projecten die de Provincie Zeeland zelf gaat uitvoeren gefinancierd worden.	718	718	1.393	1.393	718	718	718	718
	-79		-59					
030105 Natuurbeleving: verbreding en verbin								
Er is extra rijks geld beschikbaar voor 2025-2030 voor de NP's.	343							
030107 Natuurbeheer								
Actualisatie salarisbudgetten en ambtelijke ondersteuning	-155							
039999 Ambtelijke inzet								
Actualisatie salarisbudgetten en ambtelijke ondersteuning	188		47					
Actualisatie salarisbudgetten en ambtelijke ondersteuning	97		97		97			

X € 1.000	2025		2026		2027		2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
040109 Vestigingsklimaat, imago en talent								
Voor tijdelijke extra inzet (capaciteit) op Campus Zeeland en Arbeidsmarkt, wordt een deel van het beschikbare functionele budget ingezet t.b.v. dekking van de aanvullende personeelslasten.	-30		-18					
040110 Innovatie, valorisatie en ontwikkelkracht								
Voor de cofinancieringsverplichting die Provincie Zeeland in OP-Zuid 2021-2027 heeft, is budget beschikbaar in de (meerjaren)begroting. Middels een budgettair neutrale begrotingswijziging wordt de dekking voor de verwachte cofinancieringsinspanning voor de voorjaarsopenstelling 2025 op de juiste plaats in de provinciale begroting geraamd, zodat beoogde dekking voorafgaand aan deze zesde openstelling geregeld is.	-250							
De meerjarige doorkijk voor de openstellingen subsidieregeling Aanjaaggelden (ZiS) is geactualiseerd. Het voorstel is de ramingen in de meerjarenbegroting daarop aan te passen, door de daarmee gepaard gaande baten en lasten budgettair neutraal her te verdelen. Op die manier kunnen de middelen van Rijk, Zeeuwse gemeenten en Provincie, conform afspraken uit de Regio Deal NSPD, optimaal ingezet worden voor de Aanjaaggeldenregeling.	-562	-254	611	427	-62			
De beschikkingen in het kader van NSP LEADER-openstellingen 2024 worden op z'n vroegst in 2025 afgegeven. De hiertoe resterende middelen 2024, bijeengebracht door Zeeuwse gemeenten, het waterschap Scheldestromen en de Provincie, zijn daarom benodigd in 2025. Het verzoek is de hiervoor beschikbare middelen van derden opnieuw (budgettair neutraal) beschikbaar te stellen in 2025	33	33						
040111 Transitie naar een duurzame en klimaatneutrale economie								
Structurele monitoring van maatschappelijk verantwoord inkopen is nodig om de contractueel overeengekomen duurzaamheidsprestaties met leveranciers te borgen en de impact van de uitvoering van opdrachten te berekenen. De resultaten worden jaarlijks gerapporteerd aan Provinciale Staten in de duurzaamheidsparagraaf van de jaarrekening. De monitoring biedt ook een handvat om waar mogelijk de gevraagde prestaties en inspanningen van leveranciers bij te kunnen stellen. We stellen voor hiertoe een budgettair neutrale begrotingswijziging te vervaardigen.			-30		-30		-30	
Vooruitlopend op de te verwachten SPUK beschikking Kernenergie zijn personele verplichtingen aangegaan die hier budgettair neutraal geraamd worden, Zodra de beschikking ontvangen is, wordt een aanvullende begrotingswijziging voorgelegd.	1.150	1.150	595	595				

X € 1.000	2025		2026		2027		2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
040112 Europa, Rijk en Regio								
Voor Gebiedsinvesteringen Netten op Zee heeft de Provincie Zeeland in december 2024 een SPUK ontvangen. De ontvangen middelen voor de gemeenten zijn eerder al via een overeenkomst beschikbaar gesteld. Middels deze begrotingswijziging kunnen de projecten die de Provincie Zeeland zelf gaat uitvoeren gefinancierd worden.	548	548	548	548	548	548	548	548
De meerjarige doorkijk voor de openstellingen subsidieregeling Aanjaaggelden (ZiS) is geactualiseerd. Het voorstel is de ramingen in de meerjarenbegroting daarop aan te passen, door de daarmee gepaard gaande baten en lasten budgettair neutraal her te verdelen. Op die manier kunnen de middelen van Rijk, Zeeuwse gemeenten en Provincie, conform afspraken uit de Regio Deal NSPD, optimaal ingezet worden voor de Aanjaaggeldenregeling.	62		62		62			
Naar aanleiding van de realisatie 2024 zijn de bestedingsplannen vanaf 2025 met dekking uit de SPUK Regio Deal NSPD geactualiseerd. Met deze wijziging wordt capaciteitsinzet budgettair neutraal geraamd.	60	60	60	60	60	60		
049999 Ambtelijke inzet								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	24		14					
050101 Doelmatig en doeltreffend beheer (wa								
De Provincie Zeeland levert jaarlijks een financiële bijdrage aan Rijkswaterstaat ten behoeve van de gladheidsbestrijding. Tegelijkertijd brengt de Provincie kosten in rekening bij Rijkswaterstaat voor de inzet en uitvoering van gladheidsbestrijdingswerkzaamheden die door de Provincie worden verzorgd. Onder deze verrekening valt ook een deel van de ontvangen middelen voor het gebruik van provinciale steunpunten. Deze steunpunten dienen aangepast te worden om te voldoen aan de geldende normen die Rijkswaterstaat stelt aan de gladheidsbestrijdingsinfrastructuur. Met deze budgetneutrale meerjarenbegrotingswijziging worden de bijbehorende baten en lasten correct verwerkt in de meerjarenbegroting.	400	400	400	400	400	400	400	400
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	-9		-9		-9		-9	
Actualisatie salarisbudgetten en ambtelijke ondersteuning		35		35		35		35
050112 Investeren in bereikbaarheid voor personen en goederen								
Kredieten zijn niet beëindigd in 2024. De afschrijvingslasten worden opgeschoven.	-46							

X € 1.000	2025		2026		2027		2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
050113 Uitvoering regionale mobiliteitsstrategie								
In 2024 zijn de projecten die vallen onder de sleutelopgave 'Vergroten bereikbaarheid van voorzieningen' van de regio deal NSPD van start gegaan en de Provincie voert projectleiding. De betrokken partijen zijn momenteel druk bezig met de voorbereidingsfase, die in mei 2025 afgerond wordt. Het verzoek is de hiertoe beschikbare Rijksmiddelen (SPUK) opnieuw beschikbaar te stellen in 2025.	250	250						
Naar aanleiding van de realisatie 2024 zijn de bestedingsplannen vanaf 2025 met dekking uit de SPUK Wind in de Zeilen Living Lab geactualiseerd.	-1.231	-1.231	865	865	562	562		
Actualisatie salarisbudgetten en ambtelijke ondersteuning	88	88	38	38	38	38		
Actualisatie salarisbudgetten en ambtelijke ondersteuning	-306		-206		-206			
059999 Ambtelijke inzet								
Actualisatie salarisbudgetten en ambtelijke ondersteuning	35		35		35		35	
Actualisatie salarisbudgetten en ambtelijke ondersteuning	246		164		164			
060105 Basis voor Cultuur en Erfgoed								
De meerjarige subsidieregeling kunsten en festivals kent subsidieplafonds voor de afzonderlijke disciplines. Deze plafonds tezamen komen op een bedrag van € 4.860.000. Dekking hiervoor is voorzien binnen de reeds geraamde budgetten in de meerjarenbegroting. Deze staan – ingegeven door de oude werkwijze – nog versnipperd over verschillende activiteiten en begrotingsdoelstellingen. Het voorstel is dan ook een budgettair neutrale begrotingswijziging te vervaardigen, waarmee deze middelen centraal op één post beschikbaar komen	-250		2.460		900		900	
De meerjarenplanning en -raming voor het onderhoud aan de provinciale panden is geactualiseerd. Naar aanleiding van de actuele doorkijk stellen we per jaar voor om middelen te onttrekken of te doteren aan de bestemmingsreserve onderhoud bedrijfspanden.	-97		9		100		100	
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	24							
In de provinciale meerjarenbegroting zijn middelen geraamd ter ondersteuning van de Cultuurbus. In het kader van de Uitvoeringsagenda Cultuur en Erfgoed 2025-2032 en gezien het belang dat het provinciale bestuur aan de Cultuurbus hecht, is het voorstel deze middelen separaat op een eigen budgetpost te ramen binnen begrotingsdoelstelling 'Jeugd en Jongeren'.	-132		-152		-152		-143	
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.		15		15		15		15

X € 1.000	2025		2026		2027		2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
060106 Participatie en Publieksverbreding								
De meerjarige subsidieregeling kunsten en festivals kent subsidieplafonds voor de afzonderlijke disciplines. Deze plafonds tezamen komen op een bedrag van € 4.860.000. Dekking hiervoor is voorzien binnen de reeds geraamde budgetten in de meerjarenbegroting. Deze staan – ingegeven door de oude werkwijze – nog versnipperd over verschillende activiteiten en begrotingsdoelstellingen. Het voorstel is dan ook een budgettair neutrale begrotingswijziging te vervaardigen, waarmee deze middelen centraal op één post beschikbaar komen	-7		-105		-105			
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	-24							
060107 Jeugd en Jongeren								
De meerjarige subsidieregeling kunsten en festivals kent subsidieplafonds voor de afzonderlijke disciplines. Deze plafonds tezamen komen op een bedrag van € 4.860.000. Dekking hiervoor is voorzien binnen de reeds geraamde budgetten in de meerjarenbegroting. Deze staan – ingegeven door de oude werkwijze – nog versnipperd over verschillende activiteiten en begrotingsdoelstellingen. Het voorstel is dan ook een budgettair neutrale begrotingswijziging te vervaardigen, waarmee deze middelen centraal op één post beschikbaar komen			-710		-710		-710	
In de provinciale meerjarenbegroting zijn middelen geraamd ter ondersteuning van de Cultuurbus. In het kader van de Uitvoeringsagenda Cultuur en Erfgoed 2025-2032 en gezien het belang dat het provinciale bestuur aan de Cultuurbus hecht, is het voorstel deze middelen separaat op een eigen budgetpost te ramen binnen begrotingsdoelstelling 'Jeugd en Jongeren'.	132		152		152		143	
060108 Makersklimaat								
De meerjarige subsidieregeling kunsten en festivals kent subsidieplafonds voor de afzonderlijke disciplines. Deze plafonds tezamen komen op een bedrag van € 4.860.000. Dekking hiervoor is voorzien binnen de reeds geraamde budgetten in de meerjarenbegroting. Deze staan – ingegeven door de oude werkwijze – nog versnipperd over verschillende activiteiten en begrotingsdoelstellingen. Het voorstel is dan ook een budgettair neutrale begrotingswijziging te vervaardigen, waarmee deze middelen centraal op één post beschikbaar komen			-554		-554		-554	
060109 Innovatie en Transitie								
De meerjarige doorblik voor Regio Deal NSPD-project 'ETALAGE' (deelopgave Cultuur) is geactualiseerd. Om recht te doen aan de (financierings)afspraken in de stuurgroep RD NSPD en onderliggende projectfiches, is het voorstel de hiermee samenhangende Rijksmiddelen (SPUK) budgettair neutraal te ramen, en opnieuw beschikbaar te stellen in 2025.	30	30						
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	-21	-21						

X € 1.000	2025		2026		2027		2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
060110 Leefbaarheid – Meedoen en Gezond in Zeeland								
In het kader van Regio Deal NSPD-project 'Kerngezond Terneuzen en Borsele' (deelopgave positieve gezondheid) is een subsidieaanvraag in voorbereiding. De hiervoor beschikbare Rijksmiddelen, die in 2024 niet besteed zijn, dienen in 2025 opnieuw beschikbaar gesteld te worden. Het verzoek is de hiermee gepaard gaande baten en lasten budgettair neutraal in de provinciale begroting te ramen.	403	403						
In 2025 vindt de Implementatiefase Kenniscentrum Slavernijverleden plaats. De Provincie Zeeland heeft daartoe samen met gemeenten Middelburg, Vlissingen en Veere een Samenwerkingsovereenkomst ondertekend. Provincie is verantwoordelijk voor het financieel beheer. Lasten en baten (gemeentelijke bijdragen) worden conform overeenkomst budgettair neutraal in de provinciale begroting geraamd	90	90						
069999 Ambtelijke inzet								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	15		15		15		15	
070101 Interbestuurlijk toezicht								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	-3		-5					
De eerder geraamde bate die de Provincie Zeeland in het kader van de Provinciale Regietafel (PRT) Asiel ontvangt in 2025 dient gecorrigeerd te worden. Deze bate wordt ontvangen in de vorm van een decentralisatieuitkering via de Provinciefondscirculaires in plaats van rechtstreeks van het IPO.		-280						
070104 Signalerend bestuur								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	25	25	25	25	2	2		
Gemeenten, waterschap Scheldestromen en Provincie Zeeland dragen samen de kosten van de gemeenschappelijke Zeeuwse lobby. In OZO-verband is de lobbybegroting voor 2025 vastgesteld. De bijdragen vanuit de partners wordt verhoogd t.o.v. vorige jaren. De hiermee gepaard gaande baten en lasten worden budgettair neutraal in de provinciale begroting geraamd.	192	192	129	129	129	129	129	129

X € 1.000	2025		2026		2027		2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
080101 Klimaatadaptie, voldoende zoet water								
Voor de cofinancieringsverplichting die Provincie Zeeland in OP-Zuid 2021-2027 heeft, is budget beschikbaar in de (meerjaren)begroting. Middels een budgettaire neutrale begrotingswijziging wordt de dekking voor de verwachte cofinancieringsinspanning voor de voorjaarsopenstelling 2025 op de juiste plaats in de provinciale begroting geraamd, zodat beoogde dekking voorafgaand aan deze zesde openstelling geregeld is.	100							
Voor Gebiedsinvesteringen Netten op Zee heeft de Provincie Zeeland in december 2024 een SPUK ontvangen. De ontvangen middelen voor de gemeenten zijn eerder al via een overeenkomst beschikbaar gesteld. Middels deze begrotingswijziging kunnen de projecten die de Provincie Zeeland zelf gaat uitvoeren gefinancierd worden.	450	450						
Vanwege inspanningen op het gebied van Kaderrichtlijn Water stellen we een budgettaire neutrale wijziging voor. Zie ook doelstelling 020109	-300		-200					
080103 Energietransitie								
Op grond van financiële regelgeving dienen de lasten van de subsidieverlening aan Impuls (< € 500.000) volledig verantwoord te worden in 2025 (boekjaar waarin de startdatum ligt). Op deze manier worden de benodigde bedragen overgeheveld naar 2025. In de meerjarenbegroting zijn jaarlijks middelen geraamd ter dekking van de subsidieverlening voor TUA. Om in 2025 in één keer subsidie te kunnen verlenen voor de jaren 2025 t/m 2027, dient een deel van de geraamde middelen uit 2026 en 2027 overgeheveld te worden naar 2025.	40		-20		-20			
Voor de cofinancieringsverplichting die Provincie Zeeland in OP-Zuid 2021-2027 heeft, is budget beschikbaar in de (meerjaren)begroting. Middels een budgettaire neutrale begrotingswijziging wordt de dekking voor de verwachte cofinancieringsinspanning voor de voorjaarsopenstelling 2025 op de juiste plaats in de provinciale begroting geraamd, zodat beoogde dekking voorafgaand aan deze zesde openstelling geregeld is.	150							
Voor Gebiedsinvesteringen Netten op Zee heeft de Provincie Zeeland in december 2024 een SPUK ontvangen. De ontvangen middelen voor de gemeenten zijn eerder al via een overeenkomst beschikbaar gesteld. Middels deze begrotingswijziging kunnen de projecten die de Provincie Zeeland zelf gaat uitvoeren gefinancierd worden.			605	605	605	605	605	605
080107 Deltawateren								
De plannen voor de uitvoering van de maatregelen in Grevelingen en Volkerak Zoommeer zijn nog niet gereed voor de uitvoering en gaan daarom terug in de programmering van de Investeringsagenda.	-4.840							
089999 Ambtelijke inzet								
Actualisatie salarisbudgetten en ambtelijke ondersteuning	49							

X € 1.000	2025		2026		2027		2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
900102 Provinciefonds								
Er is extra rijks geld beschikbaar voor 2025-2030 voor de NP's.		343						
Het ministerie van LVVN heeft via het Provinciefonds extra middelen beschikbaar gesteld voor aanvullende monitoring in en rond de Natura 2000 gebieden.		111						
De eerder geraamde bate die de Provincie Zeeland in het kader van de Provinciale Regietafel (PRT) Asiel ontvangt in 2025 dient gecorrigeerd te worden. Deze bate wordt ontvangen in de vorm van een decentralisatieuitkering via de Provinciefondscirculaires in plaats van rechtstreeks van het IPO.		280						
Actualisatie salarisbudgetten en ambtelijke ondersteuning		127		127		127		
960101 Personeel								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	6		4					
Actualisatie salarisbudgetten en ambtelijke ondersteuning	57		12					
Actualisatie salarisbudgetten en ambtelijke ondersteuning	30		30		30			
SPUK Regiodeal	60		42		42			
Met deze wijziging ramen we de lasten voor de aanbidding van de ondersteunende PIOFACH taken aan de RUD Zeeland. Daar tegenover staan de baten als vergoeding voor deze dienstverlening. Per saldo budgettair neutraal.	1.021		2.338		1.979		2.024	
960102 Huisvesting en facilitaire zaken								
De meerjarenplanning en -raming voor het onderhoud aan de provinciale panden is geactualiseerd. Naar aanleiding van de actuele doorkijk stellen we per jaar voor om middelen te onttrekken of te do-teren aan de bestemmingsreserve onderhoud bedrijfspanden.	210		195		85		28	
Met deze wijziging ramen we de lasten voor de aanbidding van de ondersteunende PIOFACH taken aan de RUD Zeeland. Daar tegenover staan de baten als vergoeding voor deze dienstverlening. Per saldo budgettair neutraal.	9		21		12		12	

X € 1.000	2025		2026		2027		2028	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
960103 ICT								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	3		5					
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	10		10					
Kredieten zijn niet beëindigd in 2024. De afschrijvingslasten worden opgeschoven.	-67							
Met deze wijziging ramen we de lasten voor de aanbidding van de ondersteunende PIOFACH taken aan de RUD Zeeland. Daar tegenover staan de baten als vergoeding voor deze dienstverlening. Per saldo budgettair neutraal.	336	-	1.503	-	1.500	-	1.546	
960104 Overige overhead								
Structurele monitoring van maatschappelijk verantwoord inkopen is nodig om de contractueel overeengekomen duurzaamheidsprestaties met leveranciers te borgen en de impact van de uitvoering van opdrachten te berekenen. De resultaten worden jaarlijks gerapporteerd aan Provinciale Staten in de duurzaamheidsparagraaf van de jaarrekening. De monitoring biedt ook een handvat om waar mogelijk de gevraagde prestaties en inspanningen van leveranciers bij te kunnen stellen. We stellen voor hiertoe een budgettair neutrale begrotingswijziging te vervaardigen.			30		30		30	
Met deze wijziging ramen we de lasten voor de aanbidding van de ondersteunende PIOFACH taken aan de RUD Zeeland. Daar tegenover staan de baten als vergoeding voor deze dienstverlening. Per saldo budgettair neutraal.	136	1.502	776	4.638	807	4.298	612	4.194
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	-10		-10					
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	9		9		9		9	
Bestemmingsreserve	5.766	-1.452	192	1.541	639	2.423	364	128
Totaal budgettair neutraal effect	5.966	5.966	18.738	18.738	18.897	18.897	13.761	13.761

COLOFON

Uitgave
Provincie Zeeland

Fotografie
Ria Overbeeke

Bezoekadres
Provinciehuis, Abdij 6
4331 BK Middelburg

Contact
provincie@zeeland.nl

Vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 15 april 2025

